XXVII МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ „МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“, ПОСВЕТЕН НА 70-ГОДИШНИНАТА НА ВЕЛИКАТА ОКТОМВРИЙСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКА РЕВОЛЮЦИЯ

ИЗКУСТВО В ИМЕТО НА МИРА И ДРУЖБАТА

Едва ли има област от съвременната българска музикална култура, която да не е почувствувала жи вотворното влияние на съветската музика. Едва ли има творец, който да не се учи от майсторството на руските и съветските творци и изпълнители.

За нас съветската музикална култура носи из меренията на голямото присъствие в изкуството. И някак съвсем естествено се обръщаме отново към тази тема — достатъчно богата за самостоятелно изследване, с множество разклонения и с реални проекции в днешната история на русенската музи кална култура и нейната свидна рожба — Между народния фестивал „Мартенски музикални дни“. Връщаме се към темата не само заради юбилейна та 70-годишнина на Великата октомврийска социа листическа революция, на която са посветени XXVII Мартенски музикални дни, а и защото тя е здраво вкоренена в традициите на фестивала. Неговият творчески летопис илюстрира твърде крас норечиво богатството на тази традиция, в повечето случаи централна, водеща в програмирането на фестивала. През годините той по естествен път ка тегорично се утвърди като своеобразна „витрина“ на българо-съветското културно сътрудничество. И ако се опитаме да проследим в национален мащаб пътищата на влияние на съветската музикална кул тура върху развитието на нашето изпълнителско и композиторско творчество, форумът в Русе ще се окаже едно от живите огнища на този плодовит процес.

Началото на традицията е паметно за история та на фестивала и русенската културна обществе ност. През 1965 година в града гостуват Дмитрий Шостакович и Тихон Хренников — колоси в съвет ската музикална култура и музиката на двадесето то столетие. Повод е единствената у нас постанов ка на операта „Катерина Измайлова“ от Шостако вич, осъществена от Русенския оперен театър. Та ка мартенският фестивал записва първата ярка стра ница от своя летопис и се озовава във водовъртежа на големите музикални събития, става притегателен център за дейците и творците на музикалната кул тура. Сега за нас е несъмнено, че широтата на съвет ското присъствие на фестивалния подиум оформя мащабите на своеобразен ренесанс.

Днес с особено внимание се вглеждаме във внушителния списък на съставите и изпълнителите, гостували на фестивала. Годините очертават съвет ското присъствие в плътна последователност. Пръв пристига Симфоничният оркестър на Московското радио и телевизия (1967 г.) под диригентството на Генадий Рождественски. Сам по себе си удивителен факт! От тук нататък списъкът само подсилва с но ви факти впечатляващата панорама на участието на съветското изпълнителско изкуство: Киевска фил хармония с диригент Владимир Кожухар, Симфони чен оркестър на Латвийското радио с Леонид Виг нер, Симфоничен оркестър на Латвийската филхар мония — Рига, с Василий Синайски, Новосибирска филхармония с Арнолд Кац, Симфоничен оркестър на Ленинградската филхармония с Юрий Темирка нов, Симфоничен оркестър на Естонското радио и телевизия с Нееме Ярви, Московски държавен сим фоничен оркестър с Вероника Дударова, Държавен симфоничен оркестър на град Уляновск с Едуард Серов, Академичен симфоничен оркестър на Мос ковската държавна филхармония с Дмитрий Кита енко, Държавен симфоничен оркестър на Казахска та ССР с Толепберген Абдрашев. На фестивала го стуват и първокласните камерни състави: Камерни ят оркестър на Латвийската ССР, Арменският ка мерен оркестър, Московският камерен оркестър, Ле нинградският камерен оркестър за старинна и съв ременна музика и други.

И така, от 1967 г. до днес на концертния по диум са гостували 20 съветски състава — 12 сим фонични и 8 камерни. Под палката на 22 дириген ти са се изявили 46 изтъкнати солисти. Тук се на лага и друг факт с особена стойност за българската

(Следва на стр. IV—V)

Михаил КЪТЕВ,
директор на Международния фестивал „Мартенски музикални дни“
Ива ЧАВДАРОВА,
музиковед

Фестивални мигове

Изкуство в името на мира и дружбата

(Продължение от стр. 1)

музикална култура — фестивалът практически осигурява „входна виза“ за съветското изпълнителско изкуство в нашата страна. А това само по себе си превръща русенския форум във важен център на българо-съветското културно сътрудничество.

Запазената „марка“ на съветското присъствие в програмите на фестивала има и друго измерение, години наред превръщащо събитието в празник, в тържество на духа — високия професионализъм на гостите. Какво по-висока цел за организаторите?! Благодарение на това „Мартенски музикални дни“ се превръщат в представителен форум на съветското изпълнителско изкуство.

Друг важен момент в общата картина на съветското присъствие в Русе е богатството на репертоарни идеи, които налагат собствен отпечатък върху облика на Мартенския музикален фестивал. Защото, ако от едната страна на понятието „съветска музикална култура“ стои високата класа на музикалното изпълнителство, от друга страна със същата мощ на идеите, майсторството и таланта извисяват ръст богатото творческо наследство на руската музикална класика и изкуството на съвременността. И именно тук, на полето на съветското композиторско творчество, организаторите на фестивала проявяват особен интерес към новото. Красноречиво доказателство е репертоарният лист от руски и съветски заглавия. Към него всяка година се прибавят нови ярки имена. С това са свързани и редица тематични акценти — кулминации от историята на „Мартенски музикални дни“. Като пример може да се посочат премиерата на симфоничната поема „Екзекуцията на Степан Разин“ от Дмитрий Шостакович в програмата на Симфоничния оркестър на Московското радио и телевизия под диригентството на Г. Рождественски през 1967 г., както и поредицата от премиерни изпълнения на творби от съветските автори Г. Свиридов, А. Холминов, Б. Чайковски, Р. Шчедрин, Е. Светланов и други.

Но универсалността на мартенския форум по отношение на съветската репертоарна линия се проявява не само в тези случаи. Най-съществената е, че фестивалът превръща съветската тема в собствена репертоарна политика. И именно дълбочината и трайността на тази традиция разкриват голямия принос на „Мартенски музикални дни“ в пропагандирането и популяризирането на съветското музикално изкуство извън пределите на Съветската страна.

Русенци се гордеят, че в биографията на фестивала са вписани имената на 40 руски и съветски композитори, чието творчество заема почетно място с 209 изпълнения на 133 творби. От тях 48 произведения на 34 композитори са прозвучали за първи път в България на русенския концертен подиум!

Следвайки неотклонно тази традиция, а заедно с това и идеята за широк международен обмен с братските социалистически страни, фестивалът реализира една от своите главни цели — развитие на музикалното изкуство в името на мира, дружбата и сътрудничеството между народите.